

PROVENCE-I FASOR, 1930 KÖRÜL

Olaj, vászon, 54,5x65,5 cm
Jelezve balra lent: CzigányKikiáltási ár: 8 500 000 Ft
Starting price: 34 000 EUR

REPRODUKÁLVA:

- Rum Attila: Czigány Dezső.
Budapest, magánkiadás, 2004, 188. kép.

MODERNÁRKÁDIA

Molnár Ferenc *Riviera* című színművét 1926-ban mutatta be a budapesti Renaissance Színház. A darab egy sajátos szerelmi háromszög története, melyben a francia Riviera mint az egykorú vágyak netovábbja, mint valami modern Kánaán avagy Árkádia jelenik meg. Az első világháború és az azt követő forradalmak lecsengésével, a korábban magától értetődő nyugalom és boldogság minden megnyilvánulási formája erőteljesen felértékelődött és romantizálódott az európai ember gondolat- és érzésvilágában. Az olasz és francia tengerpart Rivierának nevezett, enyhe éghajlatú gyönyörű tája így válhatott a gondtalan élet és a felhőtlen boldogság szinonimájává a köztudatban. „A Riviera az európai ember számára csillogó, boldog szimbóluma az örök tavasznak, napfénynek és gondtalan szórakozásnak [...] egyik legfénylőbb, leggazdagabb pontja Európának, találkozóhelye azoknak a százazreknek, akik a tél elől zárandokolnak a pálmák kertjébe, a tenger örökké napfényben szikrázó partjára.” – olvasható a Lloyd útikönyvek 1929-es *A francia Rivieráról* szóló kötetének előszavában.

„BOLYONGÁS AZUR-ORSZÁGBAN”

Czigány Dezső szintén 1926-ban költözött át családotul Párizsból Nizzába, a francia Riviera fővárosába. Ez az időszak azonban már nem a „boldog békeidők” Franciaországa volt, a Riviera pedig nem a tejjel-mézszel folyó Kánaán egy kevésbé kívánatos idegennek számító festőművész számára. Nizzába érkezésüket követően a feleség divatszalonot nyitott, Czigány pedig alkalmi munkákat vállalt, de legfőképp festett. Az idegenek iránti rokonszenv egyre erő-

CZIGÁNY Dezső: Árnyas út, 1930–1934. magántulajdon

sődő deficitje azonban arra kényszerítette őket, hogy 1930-ban hazatérve, ismét itthon próbáljanak szerencsét. Ezt követően, az 1930-as évek első felében is sűrűn látogattak még vissza, akár hónapokra is Dél-Franciaországba, de állandó lakhelyük már véglegesen Budapest maradt. A kint töltött évek során Czigány számos tájképet festett Nizza és tágabb környékének mesésen szép részeiről. Többnyire emberi alakokat nélkülöző, kizárólag a gondosan kiválasztott tájrészlet szín- és formai jellegzetességeit, Czigány sajátos látásmódjával tükröző, szebbnél szebb, kissé melankolikus hangulatú tájbrázolások ezek. E képeken nyoma sincs már annak a harcoss Czigány Dezsőnek, aki Ady Endre kebelbarátjaként és a Nyolcak művészcsoporthoz tagjaként próbálta megváltani a világot, úgy másfél évtizeddel korábban, de ez korántsem vált művészetének kárára. Czigány ekkor már fittyet sem hányva korábbi, lázadó önmagára, elcsöndesült lélekkel festette tájképeinek és csendéleteinek gyönyörű sorozatait. Önmagával megbékélt, kegyelmi időszak volt ez a néhány év számára, mely sajnálatos módon nem tartott ki élete végéig. Az e képekkel kapcsolatban említhető szokásos stílusfogalmak, mint art deco és új tárgyilagosság mellett, igen lényeges annak a nosztalgikus életérzésnek a hangsúlyozása, mely ezekből a nagyvonalú és finoman hangolt színvilágú tájportrékból árad. Az inkább csak zenei fogalmakkal megközelíthető „provence-i variációk” legtöbb darabja, így a most aukcióra kerülő tájkép is hamisítatlan dél-francia napfényvel és levegővel árasztja el környezetét. Ez a jellegzetesség tette sikeressé Czigány e képeit elkészültük idején éppúgy, mint napjainkban.

Rum Attila

